

میراث فرهنگی بدون پژوهشگاه فالج است

کرم مریم مقدم

پژوهش یکی از اساسی‌ترین نیازها برای نبل به پیشرفت و توسعه همه جانبه یک کشور است و قدرت و استقلال هر کشوری بر پژوهش و تولید علم استوار است. پژوهش، فرایندی منطقی و معقول است که هدف آن کشف روابط پنهان حاست، بدلیل نظم و ترتیب حاکم بر پدیده‌ها و رویدادها امکان تنظیم قوانین، اصول و نظریه‌ها در رشته‌های گوناگون فراهم شده است.

پژوهش به معنای عام، بررسی یا کاوشی سخت کوشانه و به معنای خاص، تحقیق و تجربه‌های جامع با هدف کشف و اکتشاف است و جدید است. اما اینکه این مقوله مهم چه مقدار در حوزه میراث فرهنگی مورد توجه است، می‌تواند از بررسی‌های بنیادین باشد.

آفرینش دانش نو، امکان کشف کاربرد تازه از دانش کهن، آموزش بهتر و پیشرفت جامع از دیگر مزایای یک کار پژوهشی است. اما یکی از سازمان‌هایی که در آن پژوهش نقش کلیدی و سازنده دارد، سازمان میراث فرهنگی است که به عقیده بسیاری از کارشناسان بدون وجود یک پژوهشگاه، میراث فرهنگی فلج است؛ علت این مقدار اهمیت پژوهش در میراث فرهنگی به فرایندی و فراشناختن بودن حوزه فرهنگ مربوط می‌شود.

پژوهشگاه میراث فرهنگی راسته به سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، به منظور پاسخگویی به بخشی از نیازهای پژوهشی کشور در زمینه میراث فرهنگی و گردشگری کشور است. در سال ۱۳۸۳ توسط شورای گسترش آموزش عالی وزارت علوم تحقیقات و فناوری تأسیس شد. توسعه گسترش پژوهش در زمینه میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری در راستای احیا و مستندسازی آثار، حفظ کیفیت آنها، اشکار نمودن حلقه‌های گمشده فرهنگی تاریخی و طبیعی و زمینه‌سازی مناسب برای ارتقای فعالیت‌های پژوهشی مرتبط از جمله مهم‌ترین اهداف این پژوهشگاه است.

بررسی و شناسایی نیازهای پژوهشی در زمینه شناخت آثار ارزشمند فرهنگی - تاریخی ایران در جهان شامل آثار مادی (منقول و غیر منقول) و غیر مادی که به نحوی دلالت بر هویت فرهنگی - تاریخی جوامع، اقوام و دوره‌های تاریخی نماید، اجرای طرح‌های پژوهشی، کاربردی و توسعه‌ای، فراهم آوردن امکانات لازم و متناسب با فعالیت‌های پژوهشی مرتبط و همکاری پژوهشی با دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی داخل و خارج کشور به منظور ارتقای کیفیت فعالیت‌های پژوهشی در زمینه میراث فرهنگی و گردشگری جزو وظایف و اختیارات این نهاد به شمار می‌آید.

این پژوهشگاه خود دارای پژوهشگاه‌هایی با عنوان حفاظت و مرمت، باستان‌شناسی، مردم‌شناسی، زبان‌شناسی و کتیبه‌ها و متون، هنرهای سنتی، گردشگری و بناها و بافت‌های فرهنگی تاریخی است که هر کدام وظایف و اهداف خاص خود را دنبال می‌کنند.

شبهه‌ای که برای اغلب علاقه‌مندان و بعضاً کارشناسان حوزه میراث فرهنگی

وجود دارد این است که عمده‌ا پژوهشگر حوزه میراث فرهنگی را با باستان‌شناسی یکی می‌دانند و هنگامی که با سمت فردی با عنوان پژوهشگر مواجه می‌شوید ذهنمان به طرف باستان‌شناسی و با بالعکس متبادر می‌شود در حالی‌که باستان‌شناسی یکی از زیرمجموعه‌های گسترده پژوهش در میراث فرهنگی است.

در این زمینه یونسکو معتقد است: بزرگترین بلا برای جوامع بشری بحث یا شکل شدن و جهانی‌سازی است چرا که با اتفاق افتادن این یکسان‌سازی همه انسان‌ها شبیه یکدیگر و به تبع آن بی‌ارزش می‌شوند و انگیزه خود را برای زندگی از دست می‌دهند، چرا که زیبایی در تنوع و تفاوت اتفاق می‌افتد. اما میراث فرهنگی موضوعی است که موجب می‌شود این یکسان‌سازی از بین برود و به عبارتی میراث فرهنگی هر کشوری آن ملت را از سایر جوامع متفاوت و متمایز می‌کند.

اشتیاهی که بسیاری از بزرگان مرتکب می‌شوند این است که فکر می‌کنند اشتراکات باعث صلح و گفت‌وگو است در حالیکه تفاوت‌ها و تمایزات است که انگیزه برای شناخت یکدیگر و گفت‌وگو و نهایتاً صلح را پدید می‌آورد.

به عنوان مثال در دنیای فعلی همه به یک شکل نسبتاً شبیه به هم لباس می‌پوشند، غذا می‌خورند و حتی خانه می‌سازند و این اتفاق خوبی نیست چرا که در گذشته هر قوم و منطقه‌ای، معماری، لباس و غذای خاص خود را داشته‌اند که سبباًه این روزها آبی‌مان‌نشین، تی‌شرت و شلوار جین، فست فودها نه تنها ایران بلکه همه دنیا را احاطه کرده است.

اما با گسترش شهرنشینی حتی روستاهای سنتی هم در حال مدرن شدن هستند و این نشان می‌دهد که جهان‌بینی‌های ما در حال تغییر است. به عنوان مثال شاهدان این هستیم که بسیاری از روستاهای سنتی و باارزش ما مثل کندلوس این روزها در حال تغییر شکل هستند که این مسئله بسیاری جای تأسف دارد؛ ساختن پارک در چنین مناطقی نمونه یکی از این آسیب‌هاست چرا که پارک برای مردم شهر است که برای رفع خستگی از زندگی شلوغ شهری و روزمرگی به چنین فضایی پناه ببرند و یک روستای خوش آب و هوا دیگر احتیاجی به چنین پارکی ندارد و ساختن چنین فضایی تنها به ارزش و تاریخ آن روستا خدشه وارد می‌کند و چهره شهری به آن می‌دهد.

اگر قرار باشد چنین روندی ادامه پیدا کند میراث بشری از بین می‌رود. هر چند در گذشته میراث فقط شامل آینه و اشیای تاریخی بود اما به مرور زمان آثار طبیعی پارک‌ها هم جزو این میراث قرار گرفتند و در ادامه مسئولی با عنوان میراث ناملموس و با میراث معنوی مطرح شد که شامل برهه‌ها زبان و گویش، آیین‌ها و مواردی از این قبیل می‌شود به این ترتیب حافظان این موارد هم جزو گنجینه‌های میراث به شمار می‌آیند که در این نوع از میراث پژوهش اهمیت بسزایی دارد.

پرواضح است که یکی از نشانه‌های ارتقاء کشورها و به‌نوعی مهم‌ترین عوامل توسعه آنها، آموزش همراه با پژوهش می‌باشد. چون موجب افزایش بهره‌وری در بخش‌های گوناگون از جمله بخش اقتصادی آن کشور خواهد شد و شاهد یک چشم اقتصادی می‌شود. اگر پژوهش کم‌اهمیت فرض شود و برای آن هزینه نماند، در آینده باید هزینه گزاف‌تری را متحمل شوند. در این تحقیق در مورد چالش‌هایی که موضوع پژوهش و تحقیق در چین و سایر کشورهای در حال توسعه با آن مواجه هستند مورد بررسی قرار می‌گیرد. چالش‌هایی

فرهنگ سایر مسائل را در بر می‌گیرد و برای این موضوع الگویی ارائه شد. هم چنین موضوع تحقیق و پژوهش از گاهی سیستماتیک مورد بررسی قرار گرفت. در این سیستم ورودی‌ها (شامل مواد اولیه، منابع انسانی، منابع مالی، تجهیزات)، فرایند (شامل فرهنگ پژوهش و عناصر وابسته به آن) و خروجی آن که به مهم‌ترین عامل، فرهنگ پژوهش یا میزان حساسیت مدیران، شرکت‌های دولتی و خصوصی و آحاد مردم نسبت به تحقیق، پژوهش و پژوهشگر است. در واقع

که در سال‌های اخیر به خوبی حل شده‌اند و امروزه تبدیل به زیرساخت‌های بنیادی در این کشور شده است و همان گونه که پیشتر اذعان شد، باعث تحول عظیمی در بخش اقتصادی شده است و چین را در زمره برده‌های اقتصادی دنیا قرار داده است. استفاده از تحقیقات انجام‌شده در گذشته، چالش‌های مهم مورد بحث قرار گرفته و به این نتیجه رسید که مهم‌ترین عامل، فرهنگ پژوهش یا میزان حساسیت مدیران، شرکت‌های دولتی و خصوصی و آحاد مردم نسبت به تحقیق، پژوهش و پژوهشگر است. در واقع

پژوهش زیستی

- 1- درباره اهمیت پژوهش اکثر مسئولان و مدیران سخن گفته و بر ضرورت تحقیق و پژوهش قبل از اقدام به هر کاری تأکید کرده‌اند اما در عمل چنین نشده‌است. در واقع چنین نگاه بی‌عینی اجرای طرح‌ها بدون توجه به نتایج پژوهشی که درباره آنها انجام‌شده یا نداشتن پیوست پژوهشی، فاجعه یا نزدیک به فاجعه بوده‌است.
- 2- نتیجه چنین نگاهی یعنی اجرای طرح‌ها بدون توجه به نتایج پژوهشی که درباره آنها انجام‌شده یا نداشتن پیوست پژوهشی، فاجعه یا نزدیک به فاجعه بوده‌است. اتفاقاتی که به دلیل گرانی هزینه تغییر یا جابه‌جایی به کار خود ادامه داده و به زیان مردم فعال بوده‌اند.
- 3- در استان همدان از این نوع طرح‌ها به‌صورت ملموس و بدون رصد و جستجو چندین طرح مشخص است که تبدیل به نقل محافل و انتقاد از تمامی عملکردها شده است. این سخن که همه کارها در کشور به همین شکل است ناپدیدکننده‌ترین سخنی است که پس از سخن از این طرح‌ها شنیده می‌شود و بی‌اعتمادی را مضعف می‌کند.
- 4- دولت‌ها معمولاً برای اجرای طرح‌ها چندین پیوست تعریف می‌کنند پیوست‌هایی چون فرهنگی، اطلاع‌رسانی، اجتماعی و... که معمولاً هم نوشته نمی‌شود و از حد حرف فراتر نمی‌رود. اما پژوهش مقدم بر این پیوست‌ها است و باید قبل از آغاز اجرای طرح پژوهش انجام و به نتایج آن توجه کافی شود.
- 5- در استان همدان بر اساس پژوهش‌های انجام‌شده صنایع آب بر نیاید احداث شود اما توجه به این موضوع کن است. فعالیت کارخانه فولاد، نیروگاه‌های آبی و دیگر صنایع آب بر در کنار مداوم کشت محصولات آب بر فروشنست زمین در استان همدان را به شرایط بحرانی نزدیک کرده‌است.
- 6- همچنین در مدیریت شهری بی‌توجهی به پژوهش منجر به نصب اشتباه پل‌ها یا آیین بونود پلی شده است که اکنون توصیه می‌شود شهروندان از زیر این پل به خاطر خطرات زیاد آن حرکت نکنند.
- روشن است اگر به نتایج پژوهش‌ها توجه می‌شد، مدیریت شهری در چنین مخصصه‌ای گرفتار نمی‌آمد.
- 7- بی‌توجهی به پژوهش شش‌ریایی را ایجاد کرده که استان همدان از شرایطی که در طول تاریخ به لحاظ آب‌وهوا و خاک مناسب و... برخوردار بوده نیز کم‌کم محروم شود و شرایطی را تجربه کند که در طول تاریخ بلند خود تاکنون تجربه نکرده‌است. شرایطی که زندگی در استان را سخت خواهد کرد و برای تغییر آن چاره‌ای جز احترام و اجرای پژوهش‌های انجام‌شده و اجرای پژوهش‌های مورد نیاز برای پیشگیری از سخت‌تر شدن شرایط زندگی در همدان و همچنین خدمت بهتر و دانش‌محور به مردم، نیست.

صنعت کامپاندینگ

پل ارتباط صنایع پتروشیمی با صنایع پایین دست

کیر احمدی

امروز صنایع مختلف کامپاندینگ (آمیزه‌سازی) به عنوان صنایع سنتی بر دانش پلیمر و پتروشیمی یکی از واحدهای پیشران فناوری‌های نوین علوم پلیمری در دنیا به شمار می‌روند. این صنایع نقش مهمی در توسعه مصرف مواد پلیمری و ارتباط صنایع مصرف کننده نهایی پلیمر با واحدهای پتروشیمی تولید کننده مواد خام پلیمری دارند. صنایع کامپاندینگ با پیچیده سازی خواص پلیمری با استفاده از تکنیک‌های آلیاز سازی، استفاده از مواد تقویت کننده و افزودنی‌های مختلف سعی در افزایش کاربرد مواد پلیمری و تعریف جدیدی از محصولات نو و دانش بنیان برای کاربردهای مختلف دارند.

حجم بازار مصرف کامپاندهای پلیمری بر پایه پلاستیک در سال ۲۰۲۲ بیش از ۶۲.۵ میلیارد دلار بوده و بر اساس آمارهای جهانی ارائه شده رشد آن تا سال ۲۰۲۸ به بیش از ۱۱۲.۸ میلیارد دلار پیش بینی شده است. مصرف این کامپاندها در ایران نیز از رشد مصرف جهانی بوده و صنایع مختلف داخلی حجم زیادی از این کامپاندها را مصرف می‌نمایند.

آمیزه‌های پلیمری در صنایع حمل و نقل و خودروسازی، برق و الکترونیک، لوازم خانگی، تجهیزات پزشکی، صنایع بسته بندی و... به طور گسترده و روز افزون مورد استفاده قرار میگیرند. در حال حاضر بخش بزرگی از قطعات داخلی و تزئیناتی خودروها با استفاده از کامپاندهای پلیمری تولید می‌شوند که با جایگزین شدن باک های پلیمری خودرو، قطعات خودرویی ضد اشتعال و نیز برخی قسمت های وابسته به موتور خودرو سهم کامپاندهای پلیمری رو به افزایش خواهد بود. استفاده از کامپاندهای پلیمری در بخش تجهیزات پزشکی، استفاده از کامپاندهای پلیمری جهت تولید کاشت های درون تنی و نیز اعضای مصنوعی به طور چشمگیری افزایش یافته است. همچنین کامپاندهای پلیمری

جهت تولید تجهیزات آنتی میکروبیال و آنتی باکتریال بیمارستانی، پوشش های مقاوم به اشعه ایکس و بسیاری از سامانه های دارورسانی هوشمند در حال توسعه هستند. در حوزه بسته بندی، در حال حاضر سهم بزرگی از بازار بسته بندی مواد غذایی را پلیمرها به خود اختصاص داده اند. کامپاندهای پلیمری با قابلیت افزایش طول عمر و ماندگاری مواد غذایی در آن بسته بندی مهمی در توسعه بسته بندی مواد غذایی وجود دارد. این شرکت درای پروانه واحد تحقیق و توسعه بوده و دفتر این واحد در مرکز رشد پژوهشگاه پلیمر و پتروشیمی ایران فعال می باشد و در حال حاضر بیش از ۱۰ نیروی دکتری و کارشناسی ارشد در واحد تحقیق و توسعه شرکت فعال می باشد.

سیاست های توسعه ای و رشد این شرکت بر اساس توسعه دانش فنی بنا شده به طوری که نتیجه این رویکرد علمی و پژوهش محور، تولید محصولات فن اورانه و دانش بنیان در سالیان اخیر بوده است. این سیاست الزام جذب نیروهای متخصص در حوزه مهندسی پلیمر و شیمی و توسعه واحد تحقیق و توسعه را در این شرکت فراهم نموده است. این شرکت دارای پروانه واحد تحقیق و توسعه بوده و دفتر این واحد در مرکز رشد پژوهشگاه پلیمر و پتروشیمی ایران فعال می باشد و در حال حاضر بیش از ۱۰ نیروی دکتری و کارشناسی ارشد در واحد تحقیق و توسعه شرکت فعال می باشد.

گذری بر کسب‌وکارهای آنلاین

ک. محمدرضا حیدری

آموزش یادگیری به‌عنوان منبع مزیت رقابتی مطرح است. بر اساس پژوهش‌ها و بررسی‌های صورت گرفته بر روی هزاران سازمان و کسب‌وکار موفق در دنیا، سازمان‌های یادگیرنده ضریب موفقیت و سودآوری بالاتری نسبت به سایر سازمان‌ها دارند. در سازمان‌های پیشرو جهان مهم‌ترین مسئله یادگیری است. یادگیری که در آن رفتار و نگرش‌های افراد تغییر می‌یابد و این تغییر نسبتاً پایدار است. مسأله مهم در ایران هم نبود آموزش با کیفیت در حوزه‌های مختلف مدیریت کسب‌وکار و محتوای علمی بروز برای تحلیلی صنعت و کسب‌وکار هست. بر همین اساس، مندی مأموریت خود را ایجاد بستری جهت ارائه دانش، تجربه و نیز تحلیل محیط کسب‌وکارها قرار داده است. مندی کمک می‌کند تا با توسعه تالیبی در سازمان‌ها آنها به‌سوی سازمان‌های یادگیرنده حرکت کرده تا بتوانند سودآوری پایدار کسب‌وکار خود را تضمین نمایند.

بخش‌های اصلی مندی

پلنریم مندی با تمرکز بر کسب‌وکار از چهار بخش اصلی تشکیل شده است که در ادامه هر بخش می‌گرد.

1- دوره‌های جامع آموزش مدیریت

هدف این بخش ارائه دوره‌های تخصصی آموزش در حوزه‌های مختلف مدیریت کسب‌وکار هست. در این دوره‌ها علاوه بر کیفیت و به‌روز بودن محتوای آموزشی، به ارزیابی یادگیری مخاطب نیز پرداخته و بازخورد مناسب داده می‌شود. برای هر دوره جزوات تکمیلی در نظر گرفته شده است که می‌تواند به

تکمیل یادگیری کمک نماید و همچنین امکان پاسخ به پرسش‌های مخاطبان نیز وجود دارد. در نهایت با تمرین و پروژه‌های اختصاصی تعریف‌شده برای هر دوره یادگیری امکان اجرایی شدن یادگیری‌ها فراهم می‌شود. به‌شکله مطالعات گسترده مشاوران و اساتید گروه مندی کسب‌وکارهای نوین آموزش، این تضمین به مدیران و کارآفرینان داده می‌شود که اهداف آموزشی در هر دوره تحقق یابد و در نهایت رفاه‌یمنی‌سندسی حاصلگردد. راه‌ارزی به وجود دوره‌ها در پلنریم مندی برای کاربران به‌سادگی قابل‌استفاده هست. به جهت حق‌گیربابت و بررسی روند پیشرفت مخاطبان دوره‌ها غیرقابل‌انگود است و برای مدت 3 ماه در سبایت قابل‌مشاهده باشد. همچنین از همه‌گانه‌گی که توان انتقال آموزش بر اساس استانداردهای بالای مندی را دارا باشند دعوت به همکاری خواهد شد.

1- تحلیل شرکت‌های پیشرو در جهان

در این بخش گزارش‌ها جامعی از تحلیل شرکت‌های پیشرو ارائه شده است، که به شناسایی و تحلیل اقدامات و نتایج سازمان‌های موفق و پیشرو جهان پرداخته می‌شود و منجر به یادگیری از تجربیات آنها می‌گردد و در ارتقای عملکرد سازمان‌های ایرانی بسیار مؤثر است. در هر یک از این گزارش‌ها به ارزیابی محصولات، خدمات، فرآیندها و استراتژی آنها پرداخته می‌شود و ارزیابی مؤثر جهت به‌سود عملکرد در اختیار مدیران قرار می‌گیرد. اگرچه بعضی از شاخص‌های موفقیت و شکست کسب‌وکارها در ایران با سایر کشورها متفاوت است اما فن‌هایی را معرفی می‌نماید که می‌توان به‌سبیل آنها، شکاف موجود بین یک سازمان تا سازمان پیشرو را پر کرده و یا به حداقل رساند.

2- تحلیل محیط کسب‌وکار و آینده‌پژوهی

تغییرات و تحولات سریع رشد روزافزون علم و فناوری، بحران‌های اقتصادی و اجتماعی، لزوم ارائه راهکاری برای پیش‌بینی و حل آنها برای مدیران به یک ضرورت تبدیل کرده است که به این موضوع آینده‌پژوهی گفته می‌شود. تحلیل صنعت نیز فضای شرکت را برای ایجاد تغییرات در جهت بهبود آماده می‌سازد و در تک‌بخشی از ماهیت محصول صنعت و فن‌آوری به وجود می‌آورد و در نهایت اهداف کلی و استراتژیک را به‌طور واقعی توسعه می‌دهد. آیا میدانید آینده‌پژوهی و تحلیل صنعت و تهیه این گزارش‌ها چه هزینه‌های سنگینی در بر دارد؟ اما مندی با توجه به مأموریت خود قیمت بسیار ناچیزی برای این گزارش‌ها اختصاص داده است تا کمک به شرکت‌ها جهت در اختیار قرار گرفتن این گزارش‌ها نماید. در حالی که ارزش ایجادشده برای شرکت‌ها در بلندمدت بسیار چشمگیر است. از مهم‌ترین ویژگی این گزارش‌ها به‌روز بودن آنها هست. اعتبار گزارش‌ها منتهی به تحلیل داده‌های معتبر علمی بین‌المللی مثل بانک جهانی، WTO و شرکت‌های مشاوره بین‌المللی مثل Deloitte & Mackenzie است. گزارش‌ها مندی از کیفیت بالای برخوردار است و مندی روزبه‌روز سعی در بهبود و ارتقای آنها می‌نماید.

3- مستندهای استراتژیک

صدها ساعت کار پژوهشی و مطالعاتی به کمک همه منابع موجود از جمله کتب و مقالات علمی تهیه و زیر نظر یک گروه حرفه‌ای تهیه و کارگردانی شده است. اگر هر فرد خوش‌بخواهد به اطلاعات موجود در این مستندها دست یابد باید زمان بسیاری به این موضوع اختصاص دهد. ضمن این‌که مشخص نیست که بتواند خروجی لازم را بگیرد. مهم‌ترین ویژگی این مستندهای استراتژیک، بومی‌سازی راهبردهای موفقیت شرکت‌های پیشرو برای شرکت‌های ایرانی است که وجود جذابیت صوری در این مستندها به ارزش آنها افزوده است. به‌عقربکل با دیدن این فیلم‌ها می‌توان آنگیزه در بین مدیران و کارکنان جهت ارائه عملکرد بهتر، احساس نیاز به تغییر و تعیین فاصله با رقبا ایجاد کرد.

همچنین مواردی که می‌بایست تغییر کنند را شناسایی کرد و تصویرسازی از اینکه سازمان چگونه باید تغییرات را ایجاد نماید ترسیم نمود.

مآساند دانشگاه و بنیان‌گذار دانشگاه آنلاین
www.metody.ir

چرا پژوهش به داد مردم نمی‌رسد

ک. محمود مصطفی

1- هفته پژوهش و فناوری بهانه مناسبی است تا اقدامات پژوهشی دانشگاه‌ها و میزان رشد سطح کیفی پژوهش در فضای آکادمیک مرور و درباره روند آن اطلاع‌رسانی شود. طبعاً هر دانشگاهی به فراخور منطقه‌ای که در آن قرار دارد، باسند پژوهش‌های خود را در راستای نیازهای منطقه‌ای و محله‌های آن پیش‌برد تا بتواند یک پژوهش کاربردی را ایجاد کند. در همین زمینه، علی زارعی، استناد دانشگاه همدان به مناسبت هفته پژوهش گفتگویی را با ما داشت که در زیر می‌خوانید:

به نظر شما پژوهش‌ها تا چه اندازه در محیط دانشگاهی ایران با نیازهای روز جامعه ایران همخوانی دارد؟ سیاستی که به‌صورت موزای در وزارت علوم و دانشگاه‌ها وجود دارد، شامل دو رسالت می‌شود. رسالت اول گسترش مرزهای علمی و نشر علم و نوشتن مقالات است و رسالت دیگر، رسالت محلی است. هر دانشگاهی به فراخور منطقه‌ای که در آن است، رسالت محلی دارد؛ به این معنا که باید مسئول پایش پژوهش‌های منطقه‌ای خود باشد.

با توجه به رشد مراکز رشد و فناوری در دانشگاه‌ها می‌توان گفت رویکردهای پژوهشی تقریباً زیر سایه این مراکز قرار گرفته‌اند یا مکمل همدیگر هستند؟

اصلی‌ترین مشکلی که در بررسی مواقع با آن مواجه می‌شویم این است که دستگاه‌های اجرایی وقتی می‌خواهند پروژه‌ای را اجرا کنند، کبتر از دانشگاه‌ها نظر کارشناسی می‌گیرند. در یکی دو سال اخیر در دانشگاه‌ها منی‌شود مشکلات را صرفاً در بخش‌های آموزشی بررسی کرد. ما پتانسیل‌های آموزشی را در هسته‌های پژوهشی اجرایی کرده‌ایم؛ پروژه‌هایی مانند کشاورزی، دامداری، بعضاً مسائل آب و کشاورزی نوین، انرژی‌های نوین و گردشگری، در

واقع دانشگاه تلاش می‌کند تا آخرین دستاوردهای علمی را به اشتراک بگذارد.

مهم‌ترین دغدغه‌های که دانشگاه‌ها در کاربردی کردن پژوهش‌هایشان دارند چیست؟

این است که صنعت به آنها اعتماد نمی‌کند و نیازهایش را به ندرت به دانشجویان می‌سپارد. دانشگاه‌های مطرحی که در زمینه‌سازی علمی و پژوهشی می‌توانند نقش تأثیرگذاری در کاربردی‌کردن پژوهش‌ها داشته باشند.

چرا در آموزش‌های رسمی در ایران رویکردهای پژوهشی محور مورد توجه قرار نمی‌گیرد؟

منی‌شود به قطعیت گفت رویکردهای پژوهش محور در آموزش‌های رسمی مورد توجه قرار نمی‌گیرد؛ در خیلی از دوره‌های آموزشی، فعالیت‌های پژوهشی انجام می‌شود که کم‌تر آموزشی است. دانشجویان دکترا ما بیشتر پژوهش محور هستند و اکثراً در هر صورت باید به این سمت برویم که بیشتر با جامعه ارتباط داشته باشند.

با توجه به اینکه در حال حاضر شاهد پولی‌سازی آموزش در دانشگاه‌ها هستیم، رویکرد شما چیست؟

در یک دوره‌ای به دلیل اینکه برای دانشجویان فضا و اعتبارات به‌اندازه کافی نبود، مصوباتی اتخاذ شد تا دانشجوی نوبت دوم بگیریم و بخشی از هزینه‌ها را به کمک خود دانشجویان تأمین کنیم. در واقع هدف این نبود که آموزش را پولی کنیم؛ هدف اصلی این بود که با توجه به محدودیت منابع، بخشی از نیازهای مالی را به کمک دانشجویان فراهم کنیم. ولی لازم به ذکر است که سیاست اصلی ما پولی‌سازی آموزش نیست.

بی‌اخلاقی در پژوهش

ما در ایران گرفتار ۲ نوع بی‌اخلاقی در پژوهش هستیم. در فرآیند تولید پژوهش و دیگری در مسیر صرف پژوهش که به محقق پول می‌دهیم، تقدیرنامه می‌دهیم ولی برایمان مهم نیست که او چه چیزی گفته است و در نهایت بی‌توجه به این تحقیقات، مطلق سلیقه خود عمل می‌کنیم. لذا نتیجه می‌گیریم مدیریت ایران، یک مدیریت نظام‌مند نیست. عضو هیأت علمی دانشگاه امام صادق (ع) به اسپیشالیست اخلاق صرف پژوهش در ایران پرداخت و بیان کرد: آنچه که در ایران دربار تحقیق محصوراً در مصرف پژوهش وجود دارد، برای خود سونگنامه‌ای است و توجه به پژوهش علمی مسئولانه از پس ناهنجاری‌های گسترده اخلاقی در فرآیند تولید دانش روه‌فرونی‌ست. مهدی مستحسین‌زاده افزود: رفتار اخلاقی بخش ضروری در تحقیقات است. بی‌اخلاقی در یک کار تحقیقاتی این است که ما ببینیم چه چیزی مطلوب نظام حاکم است و کل تحقیق را به‌گونه‌ای پیش ببریم که نظام حاکم از آن خوشش بیاید.

وامی ادسه داد: باید پذیرفت پژوهش علمی همیشه در چارچوب زمینه اجتماعی روی می‌دهد و منافع اقتصادی، سیاسی، ارزش‌های اجتماعی، فرهنگی و مذهبی بر اهداف، منابع و کارکردهای علمی به‌صورت موهبت تاثیرگذار هستند، بنابراین آن‌ها کم از کم نیز مخرب می‌باشد. هر چه نظام سیاسی معنای زمینه اجتماعی در یک کشور، مسلک‌تر و ایدئولوژیک‌تر باشد، اثرات مخرب آن بر تحقیقات علوم انسانی و اجتماعی عمیق‌تر و گسترده‌تر خواهد بود. فعالیت‌های پژوهشی نابرجوار از رفتار اخلاقی و آسیب‌پذیر است و منافع و ارزش‌ها می‌تواند غیر از مسئولیت قانونی، تبلیغات منفی و تأثیرات سیاسی مخرب به همراه داشته باشد.

عضو هیأت علمی دانشگاه امام صادق (ع) با بیان اینکه بین واقعیت و حقیقت تفاوت وجود دارد، واقعیت را «آن چیزی که هست» و حقیقت را «آنچه که فکر می‌کنیم که هست» دانست و در این خصوص اظهار داشت: باید هدف اصلی و قطعی و اولیه محقق این باشد که خود را به واقعیت نزدیک کند، چراکه دستیابی به واقعیت ممکن نیست و ممکن است ۱۰۰ سال دیگر، افراد آگاهی و تحقیقات را مانند انسان‌های عصر حجر ببانند.

حال باید ۲ سوال را برای اندیشیدن درباره زمینه‌های اجتماعی مخرب نزدیک‌شمن به واقعیت در ایران پرسید: اینکه آیا در ایران پدیده دورشن دانشگاه از دانشگاه‌ها و دانشگاهیون و یا دورشن دانشگاهیان از دانشگاهیون اتفاق افتاده است؟ و آیا خودمقل‌کل‌پنداری منابع قدرت در ایران در کنار

منشمن بر سر سفره نفت و اداره جامعه یا پول نفت، منتج به بی‌تزاری منابع قدرت به دستاوردهای پژوهش برای اداره کشور شده است؟

وی با اتخاذ یک رویکرد مثبت به ماجرای علم و پژوهش در کشور بیان کرد: مشکل مدیریت کلان جامعه ما و تأثیر آن بر هر امری از جمله علم و دانشگاه و پژوهش، بر کسی پوشیده نیست اما تکرار آن بیشتر حالت درموند پیدا می‌کند. این درست است که مدیریت کلان یا مدیریت میانی

دعا مسغه علم ندارد، اما اگر در یک نگاه فرآیند پژوهش و آینده و نیز به کل

جهاز چشم داشته باشیم، متوجه می‌شویم که این مشکل، فقط مشکل ما نیست.

این استاد دانشگاه ادامه داد: ما برای اسپیشالیست هر سالمه‌ای در ایران، بهتر است که تأمل کنیم و ببینیم که آیا آن مشکل فقط مختص ماست یا اینکه مشترک است با کشورهای که به لحاظ آموزش، سطح پیشرفت علم و علم آموزی به مرحله ظهور و بروز می‌رسد از سرچشمه تحقیق و پژوهش نشأت می‌گیرد.

یکسوی‌نگری مواجه کند. این مشکلات را مختص ایران ندانیم چراکه ممکن است ما را با خطر بهتر است که در حالت کلی، چنان از دانشگاه یا تحقیق تعریف نکنیم که اگر فرداً مشکل مدیریت سیاسی نبود، اینگونه برداشت شود که دیگر مشکلی وجود ندارد. هیچ چیز همانند علم و روش‌نویسی و انگلیش نیست ولسی آموزش کنیم که علم و تحقیق یک هم امر بشری‌ست و چون به دست ما انجام می‌شود، خوانانواد خصوصیات ما هم روی آن اثر می‌گذارد.

مستحسین‌زاده با اشاره به اینکه ما با انسانی مواجه هستیم که ناآب به دنبال پول، قدرت، شهرت، علم و... است افزود: لذا طبیعی‌ست که همه این موارد در کارش برتازب پیدا کنند. واقعیت اختلاف‌نظر دانشمندان و گروه‌های علمی در همه حیطه‌ها دنیا وجود دارد. کم نیستند در دنیا گروه‌های علمی که نسبت به یک جریان علمی، رقیب هستند و اساساً آن را قبول نمی‌کنند. در هر صورت طوری فکر کنیم که در دنیا دانشمندان از بهشت آمدند و سیاستمداران از جهنم.

سیاستمدار و دانشمند هر دو دو تیکه از یک قاره هستند هر دو به دنبال رقابت و قدرت هستند و در یک زمین بازی می‌کنند. ضمن پذیرش این امر که رفتار مدیریت سیاسی در ایران به‌گونه‌ایست که نمی‌توان از آن انتظار شکوفایی علم و دانش داشت و نیز این مسئله که بخش‌هایی از دانشگاهیان متأثر از این وضعیت ممکن است کار خودشان را درست انجام دهند، اما باید حواسمان باشد که برخی از این ماجراها را تغلیظ نکنیم. گروه‌های علمی هم حزب و جناح خود را دارند، رقابت‌ها، اختلاف‌نظرها و حذف‌کردن‌ها هم در میان آن‌ها دیده می‌شود. به همین دلیل است که در دنیا علیرغم تخصیص بودجه‌ها و اعتبارات به بخش علمی، شاید آن‌گونه که باید علم رشد نداشت باشد. محسین‌زاده بیان کرد: در برنامه چهارم توسعه به بعد، بسیاری از جملات و الفاظ زیبا درباره حمایت از پژوهش‌های کاربردی آورده شده است اما شاید در سیاست‌گذاری هر کمی بدون فکر و فقط با تکرار و رونویسی کردن از آنچه از گذشته موجود است، جلو می‌رویم. یکی از متغیرها و شاخص‌هایی که شاید اگر دستکاری کنیم، کمی از مشکلات کاسته شود، تغییر مایی یا فاند پژوهش است.

بخش عمده بودجه پژوهش‌های ما، بودجه عمومی و دولتی‌ست و بخش خیلی کمی توسط نهادهای خصوصی که به دنبال یافتن جواب مسأله هستند، حمایت می‌شوند. اما سرمایه‌گذاری برای این پژوهش‌ها باید شکل مستقل‌تر و غیرسیاسی‌تر به خود بگیرد تا شاید از این راه بتوان خیلی از مسائل را تغییر داد.

نیاز به تقویت پژوهش‌های علمی

نیاز به تقویت پژوهش‌های علمی و توسعه فناوری است که از نقاط مستقیم یا اصل توسعه‌یافتگی دارد.

تجربه کشورهای توسعه‌یافته نشان می‌دهد که علاوه بر دانش‌محوری، مسأله پژوهش در مراکز علمی و آموزشی به‌طور جدی دنبال شده است.

البته تنوع پژوهش‌ها و پیوند کاربردی و اثربخش بودن آن و این که نتایج تحقیقات به گره‌گشایی از مشکلات جامعه و توسعه فناوری منجر شود، از اهمیت خاصی برخوردار است، اما پیش از آن باید مسأله مهمی چون توسعه فرهنگ پژوهش در جامعه و شناسایی استعدادها مورد توجه قرار گیرد.

در همین راستا پژوهش‌سراهای دانش‌آموزی در چارچوب اهداف و وظایف آموزش‌وپرورش و بمنظور شناسایی و فراهم‌نموند زمینه‌های رشد و هدایت استعدادها و پرورش خلاقیت‌های فردی و گروهی دانش‌آموزان و گسترش فرهنگ مطالعه، تحقیق و پژوهش در بین آنان و همچنین در راستای اجرای مفاد سند تحول بنیادین آموزش‌وپرورش و سند راهبردی کشور در امور نخبگان تأسیس شده‌اند.

در سال‌های اخیر توسعه پژوهش‌سراهای دانش‌آموزی از جمله دستور کارهای وزارت آموزش‌وپرورش بوده و اقدامات مهمی نیز صورت گرفته است. این پژوهش‌سراها در زمینه‌های علمی - پژوهشی و آموزشی از جمله آموزش روش‌های مبتنی بر پژوهش، طراحی و انجام پروژه‌های تحقیقی، پژوهشی و فناوری دانش‌آموزی و حمایت مالی و معنوی از دانش‌آموزان، حمایت از کاربست و تولید ایده‌ها و یافته‌های علمی و پژوهشی و تجاری‌سازی آنها فعالیت دارند.

با این حال دستیابی به شرایط مطلوب‌تر و بهره‌مندی دانش‌آموزان در نقاط مختلف کشور از چنین مراکز مستنظم تلاش‌ها و اقدامات بیشتری است.

فراموش نکنیم که رشد و انقش‌آیا جایگاه کشورمان در تولید علم و زمینه‌سازی‌های خوب برای توسعه فنی‌سازیهی دیسال تقویت عرصه‌های پژوهشی و تحقیقاتی است. اقتصاد توسعه یافته در زمینه‌ها و شرکت‌های دانش‌بنیان هنوز راه‌های نرفته‌ای داریم که باید در آن گام‌های پیشروان‌های توسعه‌یافتگی تقویت شوند. در این میان تقویت مراکز علمی و پژوهشی چون پژوهش‌سراهای دانش‌آموزی که هم به توسعه فرهنگ پژوهش کمک می‌کند و هم زمینه‌ساز شکوفایی استعدادهای مربوط به تحقیق و پژوهش علاوه بر روز خلاقیت‌ها و نوآوری‌ها می‌شود.

پژوهش در ایران جایگاه خود را پیدا نکرده است

از آنجا که پژوهش یک مسأله بسیار مهم و حیاتی در تولید علم، صنعت و اقتصاد در جوامع پیشرفته به حساب می‌آید، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری هفته آخر آذر را به عنوان هفته پژوهش نامگذاری کرده است

شاید بر همین مبنای و اصل بود که ایران نیز هفته آخر آذر را هفته پژوهش نامید و در اسناد بالادستی جایگاهی خاصی برای آن در نظر گرفت. اما باید دید این اصل کلیدی در این ۱۷ سال آیا توانسته نیازهای اساسی صنعت و تولید ناخالص ملی ما را برآورده کند؟ آیا دانشگاه و قشر تحصیلکرده توانسته در این حوزه موفق ظاهر شود یا خیر؟

زوهش‌فهرته آخر از آخرین مسأله پاییز را به نام «هفته پژوهش» نامگذاری کرد. بدون شک همه کسانی که درگیر تعلیم و تربیت هستند به این موضوع اذعان دارند که پژوهش بنیان و شالوده اصلی رشد علمی و عملی در حوزه آموزش و در راستای آن توسعه جامعه در همه ابعاد خواهد بود.

با نگاهی به کارنامه پیشرفت کشورهای توسعه یافته در می‌یابیم که خلایق و نوآوری جزئی لاینفک از حوزه‌های کاری آن‌ها به شمار می‌رود و در بحث آموزش و دانشگاه به فناوری نوین توجه خاصی شده و بر روی خلاقیت حساب ویژه‌ای باز شده است.

توسعه پایدار بر مبنای فناوری و خلاقیت با مروری بر توسعه کشورهای پیشرفته و صاحب فناوری، خواهیم دید که تولید علم جایگاه ویژه‌ای در بین دولت‌مداران و قشر تحصیلکرده آن‌ها دارد و توسعه پایدار در این کشورها بر مبنای فناوری خلایق و نوآوری است و همه این بسته علمی در قالب مطالعه و پژوهش می‌کنجد.

کننده علم در دنیا بوده و همچنین در سال‌های ۲۰۱۷ و ۲۰۱۸ را پایگاه آی‌اس‌آی در رتبه ۱۶ قرار گرفته است.

حمایت‌ها حوزه پژوهش را تقویت می‌کند به‌طور قطع ایران این توانایی را ظرفیت را دارد تا بتواند این رتبه را ازقا داده و جایگاه شایسته‌تری را از آن خود کند البته در مواردی هم شاهد آن هستیم که این مقالات و پژوهش‌ها در حوزه‌های علمی و استرات آنها به نتیجه رسیده و با حتی دانش‌بنیان شده‌اند، اما نکته اینجاست که در همین موارد محدود هم حمایت شایان ذکر از فارغ‌التحصیلان دوره دکتری به عنوان بخش مهمی از نیروی انسانی که می‌تواند در حوزه پژوهش فعال باشد، نشده‌است.

نیود حمایت‌های مالی مناسب و یا اختصاص وام‌های محدود و بیا نمدان به حوزه پژوهش و پژوهشگران جوان شاید از عوامل مهم و ماندگار فلسفه و حکمت اسلامی در پاسخ به این که مؤثری باشد که موجب شده دست‌های لازم پژوهش در کشور مهیا نشود.

از آنجا که ایران کشور جوان است و ما می‌توانیم با استفاده از این نقطه قوت در حوزه پژوهش از نظر نیروی انسانی خیالی آرام و راحت داشته باشیم. لذا توقع می‌رود تا همه مسئولان از دولت و وزارت علوم و دانشگاه‌ها و معاریین پژوهشی هر کدام به خود خود شرایط را فراهم آورند تا مسئله پژوهش در ایران و دانشگاه‌های ایرانی در سطح بین الملل جایگاه حقیقی خود را به دست آورد.